ĢENERĀLADVOKĀTA FILIPA LEŽĒ [*PHILIPPE LÉGER*] SECINĀJUMI, sniegti 2006. gada 14. septembrī [1]

1. Vai preces ārēja funkcionāla pazīme var būt preču zīme Padomes Pirmās direktīvas 89/104/EEK [2] izpratnē un, ja tā, atbilstoši kādiem nosacījumiem?

I — Atbilstošās tiesību normas

A — *Starptautiskais tiesiskais regulējums*

3. Līgums par ar tirdzniecību saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām (turpmāk tekstā — "TRIPs līgums"), kas ir 1.C pielikums 1994. gada 15. aprīļa Līgumam par Pasaules Tirdzniecības organizācijas izveidošanu, Eiropas Kopienas vārdā attiecībā uz tās kompetencē ietilpstošajiem jautājumiem tika apstiprināts ar Padomes 1994. gada 22. decembra Lēmumu 94/800/EK [3].

2. Būtībā šādus jautājumus *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* (Apvienotā Karaliste) uzdevusi tiesvedībā starp sabiedrību *Dyson Ltd* (turpmāk tekstā — "*Dyson*" vai "prasītāja") un *Registrar of Trade Marks* par *Dyson* ražoto putekļusūcēju modeļos iestrādāto caurspīdīgo uzkrājējtvertņu reģistrēšanu kā preču zīmi.

4. TRIPs līguma 7. pantā paredzēts:

"Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībai un realizācijas nodrošināšanai jādod ieguldījums tehnoloģisko izgudrojumu veicināšanā un tehnoloģijas tālākā izplatīšanā, lai palielinātu

1 — Oriģinālvaloda — franču.

2 — 1988. gada 21. decembra Pirmā direktīva, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (OV 1989, L 40, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Direktīva").

3 — OV L 336, 1. un 214. lpp.

ražotāju un tehnoloģisko zināšanu izmantotāju abpusēju izdevīgumu un tādā veidā sekmētu sociālo un ekonomisko labklājību, kā arī tiesību un pienākumu līdzsvarošanā."

B — *Kopienu tiesiskais regulējums*

5. Padome Direktīvu pieņēma, lai izskaustu atšķirības dalībvalstu tiesību aktos, kas var radīt kavēkļus preču brīvai apritei un pakalpojumu sniegšanas brīvībai un var izraisīt konkurences traucējumus kopējā tirgū [4]. Direktīvā tuvināti tikai tie valstu tiesību akti, kas vistiešāk ietekmē iekšējā tirgus darbību [5]. Starp šādām tiesību normām ir arī tās, kurās paredzēti preču zīmes reģistrācijai izpildāmie nosacījumi [6], un tās, kurās noteikta regulāri reģistrētajām preču zīmēm paredzētā aizsardzība [7].

6. Direktīvas 2. pantā apzīmējumi, no kuriem var sastāvēt preču zīme, definēti šādi:

"Preču zīme var sastāvēt no jebkuriem apzīmējumiem, ko var attēlot grafiski, jo īpaši no vārdiem, ieskaitot personu vārdus, zīmējumiem, burtiem, cipariem, preču vai to iepakojuma formas ar nosacījumu, ka šādi apzīmējumi spēj parādīt atšķirību viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem."

7. Direktīvas 3. pantā paredzēti iemesli atteikumam vai spēkā neesamības atzīšanai, ko var izmantot kā argumentus preču zīmes nereģistrēšanā. Direktīvas 3. panta 1. punktā noteikts:

"Nereģistrē vai piereģistrēšanas gadījumā pasludina par spēkā neesošiem:

a) apzīmējumus, kas nevar veidot preču zīmi;

b) preču zīmes, kam nav nekādas atšķirtspējas;

c) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kur[as] tirdzniecībā var noderēt, lai apzīmētu preču veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi vai

4 — Direktīvas pirmais apsvērums.
5 — Direktīvas trešais apsvērums.
6 — Direktīvas septītais apsvērums.
7 — Direktīvas devītais apsvērums.

preču ražošanas vai pakalpojuma sniegšanas laiku, vai citas precei vai pakalpojumam raksturīgas pazīmes;

d) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kuras ir kļuvušas par ierastām pašreizējā valodā vai tirdzniecības *bona fide* un ieviestajā praksē;

e) apzīmējumus, kas sastāv tikai no:

— formas, kas izriet no pašu preču īpašībām, vai

— preču formas, kas vajadzīga tehniska rezultāta iegūšanai, vai

— formas, kas piešķir precēm reālu vērtību;

[..]."

8. Direktīvas 3. panta 3. punktā paredzēts, ka preču zīmei neatsaka reģistrāciju vai gadījumā, ja tā jau reģistrēta, nepasludina par spēkā neesošu saskaņā ar šīs pašas normas 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktu, ja pirms reģistrācijas pieteikuma datuma un turpmākajā tās izmantošanā preču zīme ir ieguvusi atšķirtspēju.

9. Direktīvas 5. pantā tad norādītas tiesības, ko tās īpašniekam piešķir preču zīmes reģistrēšana. Minētā panta 1. punkta teksts ir šāds:

"Reģistrētā preču zīme piešķir īpašniekam šajā ziņā ekskluzīvas tiesības. Īpašniekam ir tiesības atturēt visas trešās personas, kas nav saņēmušas viņa piekrišanu, lietot [izmantot] komercdarbībā:

a) jebkuru apzīmējumu, kas ir identisks preču zīmei attiecībā uz precēm vai pakalpojumiem, kuri ir identiski tiem, attiecībā uz ko ir reģistrēta preču zīme;

b) jebkuru apzīmējumu, ja tā identitātes vai līdzības preču zīmei un preču vai pakalpojumu, uz ko attiecas preču zīme, identitātes vai līdzības dēļ pastāv varbūtība maldināt sabiedrību [sabiedrībai pastāv sajaukšanas iespēja], kas ietver

asociācijas iespēju starp apzīmējumu un preču zīmi."

C — *Valsts tiesību akti*

10. Direktīva Apvienotās Karalistes tiesībās transponēta ar 1994. gada likumu par preču zīmēm (*Trade Marks Act*, turpmāk tekstā — "1994. gada likums"); tā 1. panta 1. punktā noteikts, ka jēdziens "preču zīme" nozīmē "ikvienu apzīmējumu, ko iespējams attēlot grafiski, kurš ir piemērots, lai varētu atšķirt viena uzņēmuma preces un pakalpojumus no cita uzņēmuma precēm un pakalpojumiem". Saskaņā ar minēto tiesību normu "preču zīme var sastāvēt no vārdiem, tostarp personvārdiem, zīmējumiem, burtiem, cipariem vai preču formas vai to iepakojuma formas".

11. Preču zīmes reģistrēšanas atteikuma pamatojumi norādīti 1994. gada likuma 3. pantā. Minētā tiesību norma ir formulēta šādi:

"1. Nereģistrē:

a) apzīmējumus, kuri neatbilst 1. panta 1. punktā uzskaitītajām prasībām;

b) preču zīmes, kam nav atšķirtspējas;

c) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kuras var noderēt tirdzniecībā, lai apzīmētu preču veidu, kvalitāti, daudzumu, paredzēto nolūku, vērtību, ģeogrāfisko izcelsmi vai preču ražošanas vai pakalpojuma sniegšanas laiku, vai citas preču raksturīgas pazīmes;

d) preču zīmes, kas sastāv tikai no apzīmējumiem vai norādēm, kas kļuvušas ierastas mūsdienu valodā vai *bona fide* un ierastajā iedibinātajā tirdzniecības praksē.

Neatsaka preču zīmes reģistrāciju saskaņā ar b), c) vai d) apakšpunktu, ja pirms reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas datuma tā faktiskas izmantošanas rezultātā ir ieguvusi atšķirtspēju.

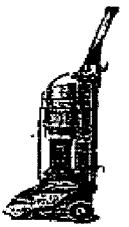
[..]"

II — Fakti un pamata prāva

12. Kopš 1993. gada *Dyson* ražo un pārdod putekļu sūcēju *Dual Cyclone* — putekļu sūcēju bez maisiņa, kurā netīrumi un putekļi tiek uzkrāti aparātā integrētā caurspīdīgas plastmasas korpusā.

13. Sabiedrība *Notetry Ltd*[8] 1996. gada 10. decembrī atbilstoši 1994. gada likumam iesniedza preču zīmes reģistrācijas pieteikumu. Šis pieteikums veidlapā bija formulēts, izmantojot šādus apzīmējumus un aprakstus:

"Preču zīme sastāv no caurspīdīgas uzkrājējtvertnes vai uzkrājējnodalījuma, kas ir daļa no putekļu sūcēja ārējās virsmas, kā attēlots zīmējumā."

"Preču zīme sastāv no caurspīdīgas uzkrājējtvertnes vai uzkrājējnodalījuma, kas ir daļa no putekļu sūcēja ārējās virsmas, kā attēlots zīmējumā."

14. Reģistrācijas pieteikums tika iesniegts attiecībā uz precēm, kas Nicas nolīguma[9] izpratnē ietilpst 9. klasē un atbilst šādam aprakstam:

"Grīdu un grīdsegu tīrīšanas, pulēšanas un mazgāšanas ierīces; putekļu sūcēji; grīdsegu tīrītāji; grīdu pulētāji; iepriekš minēto produktu daļas un sastāvdaļas."

8 — Šī sabiedrība pieder Džeimsam Daisonam [*James Dyson*], kas turklāt ir *Dyson* priekšsēdētājs.

9 — 1957. gada 15. jūnija Nolīgums par preču un pakalpojumu starptautisko klasifikāciju preču zīmju reģistrācijas vajadzībām, pārskatītajā un grozītajā redakcijā.

15. Pārbaudītājs (*Registrar of Trade Marks*) ar 2002. gada 23. jūlija lēmumu minēto pieteikumu noraidīja, pamatojot ar to, ka attiecīgajam apzīmējumam neesot atšķirtspējas 1994. gada likuma 3. panta 1. punkta b) apakšpunkta izpratnē. Turklāt lēmumā norādīts, ka caurspīdīgā uzkrājējtvertne vai uzkrājējnodalījums kalpoja tam, lai apzīmētu attiecīgās preces veidu un paredzēto nolūku; atbilstoši 1994. gada likuma 3. panta 1. punkta c) apakšpunktam tas ir absolūts pamatojums reģistrācijas atteikumam.

16. Par minēto lēmumu *Dyson* 2002. gada 16. augustā iesniedza apelācijas sūdzību *High Court of Justice.*

III — Prejudiciālie jautājumi

17. Lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu [10] *High Court of Justice* vispirms pauž uzskatu, ka preču zīmēm, ko lūgts reģistrēt, nav atšķirtspējas 1994. gada likuma 3. panta 1. punkta pirmās daļas b) apakšpunkta izpratnē [11].

18. Tā turklāt atzīmē, ka minētās preču zīmes raksturojot attiecīgo preču pazīmes 1994. gada likuma 3. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunkta izpratnē [12] un patērētājiem neļaujot noteikt preces izcelsmi.

19. *High Court of Justice* uzsver, ka attiecīgo reģistrācijas pieteikumu varēja noraidīt arī tādēļ, ka, reģistrējot preču zīmi, tiktu izveidots monopols tāda materiāla izmantošanā, kam, pēc *High Court of Justice* ieskatiem, būtu jāpaliek brīvi pieejamam ražotājiem, kas izgatavo putekļu sūcējus bez putekļu maisiņa.

20. Iesniedzējtiesa [13] vēlas noskaidrot, vai attiecīgās preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdī, proti, 1996. gadā, nebija izmantošanas rezultātā ieguvušas atšķirtspēju 1994. gada likuma 3. panta 1. punkta otrās daļas izpratnē [14].

21. Pamatojoties uz pārbaudītājam sniegtajām liecībām, *High Court of Justice* vispirms konstatē, ka 1996. gadā un visā laikposmā,

10 — 38.–42. punkts.

11 — Ar šo tiesību normu transponēts Direktīvas 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts.

12 — Ar šo tiesību normu transponēts Direktīvas 3. panta 1. punkta c) apakšpunkts.

13 — Lēmuma par prejudiciālā jautājuma uzdošanu 43.–45. punkts.

14 — Ar šo tiesību normu transponēts Direktīvas 3. panta 3. punkts.

kad *Dyson* attiecīgajā tirgū faktiski bija monopola stāvoklī, patērētāju skatījumā caurspīdīgā uzkrājējtvertne saistījās ar putekļu sūcējiem bez maisiņa. Tā turpinot norāda, ka, pateicoties reklāmai un tam, ka tirgū nav konkurējošas preces, patērētāji bijuši informēti, ka šādi putekļu sūcēji bija *Dyson* ražoti. Iesniedzējtiesa tomēr piezīmē, ka tolaik sabiedrība šo caurspīdīgo uzkrājējtvertni aktīvi nereklamēja kā preču zīmi.

22. Līdz ar to iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai, ņemot vērā Tiesas spriedumu lietā *Philips* [15], šāds monopola stāvoklis, kura dēļ patērētājs apzīmējumu asociē ar vienu konkrētu ražotāju, ir pietiekams, lai atzītu, ka apzīmējumam piemīt atšķirtspēja Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē. Šajā sakarā *High Court of Justice* jautā, vai nebūtu jāizvirza prasība, ka apzīmējums aktīvi jāreklamē kā preču zīme.

23. Pēc iesniedzējtiesas domām, šāds jautājums ir īpaši nozīmīgs, jo ar attiecīgās preču zīmes reģistrēšanu atbildētājam tiktu piešķirtas ekskluzīvas tiesības caurspīdīgu plastmasu izmantot kā preces komerciālās izcelsmes norādi arī pēc tā laikposma, kad sabiedrība vienīgā ražoja putekļu sūcējus bez maisiņiem.

24. Ņemot vērā šādus apsvērumus, *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Ja pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis apzīmējumu (apzīmējumu, kas nav forma), kas sastāv no funkcionālas pazīmes, kas ir daļa no jauna veida produkta ārienes, un līdz preču zīmes reģistrācijas pieteikuma iesniegšanai ir saglabājis faktisku monopolu attiecībā uz šādiem produktiem, vai, lai apzīmējums būtu ieguvis atšķirtspēju [..] Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē, pietiek ar to, ka liela daļa konkrētās sabiedrības daļas reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdī preces, uz kurām izvietots attiecīgais apzīmējums, ir sākusi saistīt ar pieteikuma iesniedzēju un nevis ar kādu citu ražotāju?

2) Ja ar to nepietiek, kas vēl ir nepieciešams, lai apzīmējums varētu iegūt atšķirtspēju, un it īpaši vai ir nepieciešams, lai persona, kas to ir izmantojusi, būtu to reklamējusi kā preču zīmi?"

15 — Tiesas 2002. gada 18. jūnija spriedums lietā C-299/99 (*Recueil*, I-5475. lpp.).

IV — Analīze

A — *Lietas dalībnieku apsvērumi*

25. Vispirms prasītāja uzsver, ka apzīmējumus, par kuriem iesniegts reģistrācijas pieteikums, veidojot nevis forma, bet gan pati caurspīdīgā uzkrājējtvertne. Prasītāja turklāt norāda, ka pieteikums attiecas nevis uz kādu īpašu krāsu, bet gan krāsas neesamību, tas ir, caurspīdīgumu. Tas patērētājam ļaujot noskaidrot uzkrājējtvertnē uzkrāto netīrumu un putekļu daudzumu un zināt, kad tā ir pilna. *Dyson* ieskatā šādu rezultātu var panākt ar citu tehnisku risinājumu palīdzību, piemēram, putekļu sūcēja virsmā iestrādātu indikatorlodziņu vai brīdinājuma gaismu.

26. Prasītāja uzskata, ka atšķirtspējas iegūšanai Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē nav nepieciešams, lai apzīmējums būtu reklamēts kā preču zīme. *Dyson* uzskata, ka reģistrācijas pieteikuma iesniegšanas brīdī vērā ņemama konkrētās sabiedrības daļa jau attiecīgo preci asociēja ar prasītāju, nevis kādu citu ražotāju. Šāds secinājums izrietot ne tikai no Direktīvas mērķiem un formulējuma, bet arī no Tiesas sprieduma lietā *Windsurfing Chiemsee* [16].

27. Attiecīgā gadījumā prasītāja precizē pazīmes, ar kurām, pēc tās domām, pietiktu, lai atzītu, ka apzīmējumam piemīt atšķirtspēja Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē. Esot pavisam trīs šādas pazīmes. Vispirms apzīmējumam jāatšķir preces, attiecībā uz kurām tiek pieteikta reģistrācija. Apzīmējuma parādītajai atšķirībai jāļauj ievērojamai konkrētās sabiedrības daļai attiecīgās preces asociēt ar vienu uzņēmumu. Visbeidzot, ar minēto uzņēmumu izveidotajai saiknei jābūt pastāvējušai arī pēc faktiskā monopola stāvokļa beigšanās un jaunu uzņēmumu iesaistīšanās tirgū.

28. Apvienotās Karalistes valdība un Eiropas Kopienu Komisija kā personas, kas iestājušās lietā, gluži pretēji uzskata, ka, lai iegūtu atšķirtspēju Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē, apzīmējumam jābūt izmantotam kā preču zīmei.

29. Tās cita starpā atsaucas uz Tiesas argumentāciju iepriekš minētajā spriedumā

16 — Tiesas 1999. gada 4. maija spriedums apvienotajās lietās C-108/97 un C-109/97 (*Recueil*, I-2779. lpp.). Prasītāja savos apsvērumos īpaši atsaucas uz minētā sprieduma 51. un 52. punktu.

lietā *Philips*, ka "to, ka ieinteresētās personas preci faktiski uztver kā tādu, ko ražo konkrēts uzņēmums, var panākt, preču zīmi izmantojot preču zīmes veidā un līdz ar to — pateicoties tās raksturam un ietekmei, kas attiecīgo preci padara atšķirīgu no citu uzņēmumu ražotajām precēm" [17].

30. Gan Apvienotās Karalistes valdība, gan Komisija pauž nostāju, ka šādas prasības mērķis ir nepieļaut, ka monopola stāvoklī esošs uzņēmums varētu kavēt tādu preču ieviešanu tirgū, kam piemīt tieši tāda pati funkcionālā pazīme, tikai tā apstākļa dēļ, ka tas savu preci laidis tirgū laikā, kad vienīgais izmantoja attiecīgu tehnoloģiju.

31. Atšķirībā no Apvienotās Karalistes valdības Komisija tomēr uzskata, ka, pirms rast atbildes uz minētajiem jautājumiem, ir jānoskaidro, vai attiecīgie apzīmējumi patiešām var būt preču zīme Direktīvas 2. panta izpratnē [18].

32. Komisija vispirms jautā, vai attiecīgie šajā lietā vērtējamie apzīmējumi faktiski atzīstami par "apzīmējumiem" minētās tiesību normas izpratnē. Reģistrācijas pieteikumā faktiski lūgts reģistrēt putekļu sūcēja caurspīdīgas uzkrājējtvertnes koncepciju, lai kāda būtu tās forma. Komisijas skatījumā koncepcija neesot uzskatāma par apzīmējumu, jo to nevar uztvert ar vienu no piecām maņām un tā vienīgi vēršas pie iztēles [19].

33. Komisija uzskata, ka, ja koncepcija varētu veidot preču zīmi, tiktu sagrauta Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta pamatā esošā loģika.

34. Katrā ziņā Komisija uzskata, ka to apzīmējumu grafiskais attēlojums, ko pamata prāvā lūdz reģistrēt *Dyson*, neatbilst prasībām, ko iepriekš minētajā spriedumā lietā *Sieckmann* grafiskam attēlojumam izvirzījusi Tiesa, proti, ka tam jābūt "skaidram, precīzam, pašam par sevi pilnīgam, viegli pieņemamam, saprotamam, noturīgam un objektīvam" [20]. Minētie apzīmējumi neatbilstot nevienai īpašai formai un varot būt dažādas formas. Arī jēdziens "caurspīdīgums" esot neskaidrs. Komisija turklāt vēlas noskaidrot, vai grafiskus attēlojumus, kas sastāv no vārdiska apraksta un attēliem, kuros redzami koncepcijas piemēri, varot uzskatīt par pietiekami skaidriem un precīziem.

17 — 64. punkts.

18 — Komisija īpaši atsaucas uz Tiesas argumentāciju, kas pausta 2003. gada 6. maija spriedumā lietā C-104/01 *Libertel* (*Recueil*, I-3793. lpp., 22. un 23. punkts).

19 — Komisija atsaucas uz ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo Kolomera [*Ruiz-Jarabo Colomer*] secinājumiem lietā *Sieckmann* (Tiesas 2002. gada 12. decembra spriedums lietā C-273/00, *Recueil*, I-11737. lpp.).

20 — Skat. it īpaši sprieduma 54. un 55. punktu.

B — *Strīda priekšmets*

35. Šajā lietā iesniedzējtiesa Tiesai uzdod divus prejudiciālus jautājumus, kas attiecas uz Direktīvas 3. panta 3. punktu, lai tādējādi noskaidrotu, vai funkcionāla pazīme, kas ir daļa no preces ārienes, var izmantošanas ceļā iegūt atšķirtspēju un, ja tā, ar kādiem nosacījumiem.

36. No Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka tikai valsts tiesai, kuras izskatīšanā ir lieta un kas ir atbildīga par pieņemamo tiesas nolēmumu, konkrētajos lietas apstākļos ir jāizvērtē gan prejudiciāla nolēmuma nepieciešamība, lai tā varētu pieņemt lietā spriedumu, gan jautājumu, ko tā uzdod Tiesai, atbilstība [21].

37. Tiesa tomēr uzskata, ka tās uzdevums ir interpretēt visas Kopienu tiesību normas, kas nepieciešamas valsts tiesām, izšķirot to izskatīšanā esošās lietas, pat ja šīs normas nav skaidri minētas jautājumos, ko šīs tiesas uzdot Tiesai [22].

38. Šajā sakarā Tiesa iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel*, kas attiecās uz oranžas krāsas kā preču zīmes reģistrāciju attiecībā uz telekomunikāciju precēm un pakalpojumiem, noteica, ka, lai atbildētu uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, vispirms jānosaka, vai krāsa pati par sevi var būt preču zīme Direktīvas 2. panta izpratnē [23].

39. Uzskatu, ka šādu argumentāciju var piemērot arī šajā lietā. Piekrītu Komisijai, ka *High Court of Justice* uzdoto jautājumu vērtējumam vispirms jānosaka, vai tāda funkcionāla pazīme kā pamata prāvā vērtējamā var būt preču zīme Direktīvas 2. panta izpratnē.

C — *Direktīvas 2. pantā paredzētie nosacījumi*

40. Lai Direktīvas 2. panta izpratnē veidotu preču zīmi, norādei jāatbilst trīs nosacīju-

21 — Skat. it īpaši Tiesas 1995. gada 15. decembra spriedumu lietā C-415/93 *Bosman* (*Recueil*, I-4921. lpp., 59. punkts) un 2006. gada 22. jūnija spriedumu lietā C-419/04 *Conseil général de la Vienne* (Krājums, I-5645. lpp., 19. punkts).

22 — Skat. Tiesas 1993. gada 18. marta spriedumu lietā C-280/91 *Viessmann* (*Recueil*, I-971. lpp., 17. punkts) un, piemēra veidā, 1999. gada 25. februāra spriedumā lietā C-90/97 *Swaddling* (*Recueil*, I-1075. lpp., 21. punkts).

23 — 22. punkts.

miem. Pirmkārt, tai jāveido apzīmējums [24]. Otrkārt, jāpastāv iespējai šādu apzīmējumu attēlot grafiski. Treškārt, šādam apzīmējumam jāspēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem [25]. Kā preču zīmi var reģistrēt tikai tādas norādes, kas atbilst visiem trim nosacījumiem.

41. Kā precizēts Direktīvas septītajā apsvērumā, Direktīvas 2. pantā sniegts tādu apzīmējumu "paraugu uzskaitījums", kas var veidot preču zīmi. Starp šādiem apzīmējumiem minēti "*jo īpaši* vārdi, ieskaitot personu vārdus, zīmējumi, burti, cipari, preču vai to iepakojuma formas" [26]. No citētās tiesību normas izriet, ka šis uzskaitījums nav izsmeļošs.

42. Minētajā tiesību normā nav minēts, ka preču zīmi var veidot preces funkcionāla pazīme, taču tas nav arī tieši izslēgts. Līdz ar to jāpārbauda, vai šāda pazīme var atbilst Direktīvas 2. pantā izvirzītajiem nosacījumiem.

43. Atšķirībā no prasītājas un Apvienotās Karalistes valdības nostājas es uzskatu, ka funkcionāla pazīme, kas ir daļa no preces ārējā izskata, neatbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai tā veidotu preču zīmi, jo, manuprāt, nepastāv iespēja šādu pazīmi attēlot grafiski, lai tādējādi tā varētu parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.

1) Apzīmējuma pastāvēšana

44. Direktīvas 2. panta piemērošanas nolūkā vispirms jāatzīst, ka caurspīdīgā uzkrājējtvertne, kuru tiek lūgts reģistrēt kā preču zīmi, savas izmantošanas kontekstā faktiski uzskatāma par apzīmējumu. Tiesa norādījusi, ka šādas prasības mērķis ir novērst to, ka preču zīmju tiesības tiktu izkropļotas, lai iegūtu negodīgas konkurences priekšrocības [27].

45. Kā jau minēju, *Dyson* lūdz kā preču zīmi reģistrēt tādu "caurspīdīgu uzkrājējtvertni vai uzkrājējnodalījumu, kas ir daļa no putekļu sūcēja ārējās virsmas", kā attēlots reģistrācijas pieteikumā.

24 — Tieši iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* Tiesa pirmo reizi atzinusi, ka norādes pastāvēšana ir patstāvīgs nosacījums spējai veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta izpratnē.

25 — Skat. it īpašo iepriekš minēto spriedumu lietā *Philips*, 37. punkts, iepriekš minēto spriedumu lietā *Libertel*, 23. punkts, kā arī Tiesas 2004. gada 24. jūnija spriedumu lietā C-49/02 *Heidelberger Bauchemie* (Krājums, I-6129. lpp., 22. punkts).

26 — Izcēlums mans.

27 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Heidelberger Bauchemie*, 24. punkts.

46. Uzkrājējtvertni veido caurspīdīgs, noņemams korpuss. Tas iestrādāts putekļu sūcēja ārējā virsmā un iekļaujas putekļu sūcēja formā, aprisēs un kontūrā. Šī tvertne, kas paredzēta no grīdas savākto putekļu un netīrumu uzkrāšanai, vispirms ir ar funkcionālu un lietderīgu nozīmi. Pateicoties tās esamībai, patērētājam nav jāiegādājas putekļu sūcēju maisiņi un filtri. Caurspīdīgā tvertne putekļu sūcēja lietotājam ļauj arī noteikt, cik pilns ir uzkrājējnodalījums. Tvertne var pildīt arī estētisku funkciju, jo tā ir daļa no ārējās virsmas precei, kurā iestrādāta.

47. Piekrītu Komisijai, ka prasītāja patiesībā lūdz juridisko aizsardzību jaunai atkritumu vākšanas, uzglabāšanas un aizvākšanas koncepcijai [28]. Kā nupat noskaidrots, pateicoties šādai uzņēmuma *Dyson* izstrādātai koncepcijai, iespējams izvairīties no putekļu sūcēju maisiņu un filtru izmantošanas un lietotājam darīt zināmu, kad uzkrājējtvertne ir pilna.

48. Saskaņā ar *Dictionnaire de la langue française* [Franču valodas vārdnīca] koncepcija ir "[r]eprésentation mentale générale et abstraite d'un objet" [lietas vispārīgs un abstrakts atainojums] [29] un vēršas pie iztēles. Kad koncepcija ir izstrādāta, praksē uz tās pamata var izstrādāt virkni dažādu lietu.

49. Šajā tiesvedībā jākonstatē, ka ar reģistrācijas pieteikumu patiesībā iecerēts iegūt ekskluzīvas tiesības uz visiem iespējamajiem veidoliem, kādos varētu izpausties attiecīgā funkcionālā pazīme.

50. Tā, piemēram, reģistrācijas pieteikuma veidlapā tvertne ir atainota divās atšķirīgās formās, kas pielāgotas diviem putekļu sūcēju modeļiem, kuros tvertne iestrādāta. Pirmajā zīmējumā, kurā atainots putekļu sūcējs, kas ietilpst stateniskā tipa putekļu sūcēju kategorijā, tvertne šķiet veidojam cilindrveida tilpni ap putekļu sūcēja sūkņa cauruli. Otrajā zīmējumā, kurā atainots putekļu sūcējs, kas ietilpst velkamā tipa putekļu sūcēju kategorijā, tvertnes forma un izmēri atšķiras un šķiet ap putekļu sūcēja sūkņa cauruli veidojam tikai pusloku.

51. Šādi apzīmējumi gan nav ekskluzīvi. Patiesībā lūgtā juridiskā aizsardzība nav attiecināma vienīgi uz konkrētu formu, salikumu vai īpašu izkārtojumu; pietiek ar to, ka pazīme vienkārši ir daļa no putekļu sūcēja ārējās virsmas un ļauj lietotājam redzēt cauri tvertnei. Pastāv dažādas iespējas, kāda var būt tvertnes forma, izmēri, izskats un pat salikums ar attiecīgo preci; tas ir atkarīgs ne tikai no prasītājas izstrādātajiem putekļu sūcēju modeļiem, bet arī no tehnoloģiju jauninājumiem. Caurspīdīgumam atļauta dažādu nokrāsu izmantošana. Tādējādi šādas funkcionālas pazīmes veidotas preču zīmes īpašnieks varētu izvēlēties izmantot

28 — Komisijas apsvērumu 6. punkts.

29 — *Le Petit Robert, Dictionnaire de la langue française*, Parīze, Éditions Dictionnaires Le Robert, 2004.

apaļas formas vai kvadrātveida tvertni ar rokturi vai bez tā, kas, lai arī caurspīdīga, varētu būt dažādās krāsās.

52. Prasītāja apsvērumos galu galā atzina, ka attiecīgais reģistrācijas pieteikums ir vērsts nevis uz kādas konkrētas formas aizsardzību, bet gan tieši uz caurspīdīgas uzkrājējtvertnes juridisko aizsardzību. Reģistrācijas pieteikumā nav lūgts aizsardzību piešķirt kādai konkrētai krāsai, bet gan krāsas neesamībai, tas ir, caurspīdīgumam [30].

53. Neraugoties uz plašu Tiesas judikatūru par apzīmējumiem, kas var veidot preču zīmi Direktīvas 2. panta izpratnē, uzskatu, ka prasītājas izstrādātā koncepcija nevar veidot preču zīmi minētās tiesību normas izpratnē.

54. Kā apsvērumos norādījusi Komisija, jēdziens vēršas vienīgi pie iztēles [31]. Atšķirībā no smaržas [32], krāsas [33] vai skaņas [34] koncepcija tiek uztverta ar prātu, nevis ar kādu no piecām cilvēka maņām, tas ir, redzi, dzirdi, tausti, ožu vai garšu [35]. Cilvēka spēja domāt un iztēloties ir bezgalīga, un prāta spēja atainot kādu lietu vai tēlu, manuprāt, — neierobežota. Atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai preču zīmes pamatuzdevums ir ļaut patērētājam viņam piedāvātās preces un pakalpojumus bez jebkādas sajaukšanas iespējas atšķirt pēc to izcelsmes [36], un man šķiet, ka šādu uzdevumu nespēj pildīt apzīmējums, ko cilvēks var uztvert tik dažādi. Līdz ar to uzskatu, ka koncepcija patērētājam nevar kalpot kā norāde un, sekojoši, būt apzīmējums, kas spēj pildīt preču zīmes atšķiršanas funkciju.

30 — 5. un 6. punkts.

31 — 6. punkts.

32 — Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Sieckmann* Tiesa vērtēja iespēju reģistrēt saožamus apzīmējumus un nosprieda, ka Direktīvas 2. pantā neesot skaidri aizliegts kā preču zīmes reģistrēt saožamus apzīmējumus, ko pašus par sevi nevar uztvert vizuāli, bet var, piemēram, saost, ar nosacījumu, ka tos tomēr iespējams grafiski atainot.

33 — Iepriekš minētajā spriedumā lietā *Libertel* Tiesa pauda nostāju, ka, lai arī krāsa, konkrētajā gadījumā — oranžā krāsa, nav nekas vairāk kā vienkārša lietas pazīme, tā tomēr kopsakarā ar preci vai pakalpojumu var veidot apzīmējumu (27. punkts). Šādu nostāju Tiesa apstiprināja iepriekš minētajā spriedumā lietā *Heidelberger Bauchemie*, kas attiecās uz krāsu kombināciju (23. punkts).

34 — Tiesa 2003. gada 27. novembra spriedumā lietā C-283/01 *Shield Mark* (*Recueil*, I-14313. lpp.) vērtēja četrpadsmit skaņas veida preču zīmes, no kurām vienpadsmit kā motīvs bija izmantotas pirmās taktis no L. van Bēthovena klavierskaņdarba "Elīzei" un pārējās trīs — "gaiļa dziesma". Tiesa uzskatīja, ka Direktīvas 2. panta teksts neizslēdz iespēju, ka reģistrējamu apzīmējumu var veidot skaņa.

35 — Attiecībā uz apzīmējumiem, ko var uztvert ar cilvēka fiziskajām maņām, piemēru meklēt ģenerāladvokāta Ruisa-Harabo Kolomera secinājumos iepriekš minētajā lietā *Sieckmann*, 22. un turpmākie punkti.

36 — Preču zīmei tādējādi jāgarantē, ka visas preces vai pakalpojumi, ko ar to apzīmē, ir ražoti vai piegādāti viena uzņēmuma kontrolē, kurš ir atbildīgs par to kvalitāti. Skat. it īpaši Tiesas 1978. gada 23. maija spriedumu lietā 102/77 *Hoffman-La Roche* (*Recueil*, 1139. lpp., 7. punkta 2. daļa) un 1998. gada 29. septembra spriedumu lietā C-39/97 *Canon* (*Recueil*, I-5507. lpp., 28. punkts), kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Philips*, 30. punkts.

55. Ņemot vērā šādus apsvērumus, uzskatu, ka funkcionāla pazīme, piemēram, tāda, kāda vērtējama šajā lietā, nevar būt apzīmējums Direktīvas 2. panta izpratnē.

56. Manuprāt, šāda pazīme neatbilst otrajam Direktīvas 2. pantā izvirzītajam nosacījumam, ka preču zīmi var veidot tikai tādi apzīmējumi, ko var attēlot grafiski.

2) Grafiska attēlojuma iespējamība

57. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka grafiskajam attēlojumam Direktīvas 2. panta izpratnē ir jāļauj apzīmējumu attēlot vizuāli, it īpaši izmantojot figūras, līnijas vai rakstu zīmes tā, ka to var precīzi identificēt [37]. Lai atbilstu minētajam nosacījumam, grafiskajam attēlojumam jābūt skaidram, precīzam, pašam par sevi pilnīgam, viegli pieņemamam, saprotamam, noturīgam un objektīvam [38].

58. Tiesas skatījumā prasība par grafisko attēlojumu paredzēta tādēļ, lai īpaši definētu pašu preču zīmi un tādējādi noteiktu precīzu objektu, uz kuru vērsta reģistrētās preču zīmes īpašniekam piešķirtā aizsardzība [39]. Tādējādi minētā prasība sekmē tiesisko drošību [40].

59. Kā jau skaidroju secinājumos, ko sniedzu iepriekš minētajā lietā *Heidelberg Bauchemie*, šādai prasībai ir divi konkrēti mērķi. Pirmais mērķis ir ļaut kompetentajām iestādēm skaidri un precīzi noteikt preču zīmi veidojošo apzīmējumu raksturu, lai varētu veikt reģistrācijas pieteikumu iepriekšēju izvērtējumu un publikāciju, kā arī uzturēt atbilstošu un precīzu preču zīmju reģistru. Otrais mērķis ir ļaut uzņēmējiem skaidri un precīzi uzzināt par viņu esošo vai potenciālo konkurentu veiktām reģistrācijām vai iesniegtiem reģistrācijas pieteikumiem un tādējādi izmantot nozīmīgo informāciju attiecībā uz trešo personu tiesībām [41].

60. Šādu apstākļu dēļ Tiesa uzskata, ka apzīmējumam vispirms ir jābūt precīzi un vienveidīgi attēlojamam, lai tādējādi, pirmkārt, nodrošinātu, ka preču zīme veic tās funkciju norādīt uz preces izcelsmi, un, otrkārt, bez jebkādu šaubu iespējas noteiktu, uz ko attiecas ekskluzīvās tiesības. Turklāt, ņemot vērā preču zīmes reģistrācijas ilgumu

37 — Skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Sieckmann*, 46. punkts, *Libertel*, 28. punkts, *Shield Mark*, 55. punkts, un *Heidelberger Bauchemie*, 25. punkts.

38 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Sieckmann*, 46.–55. punkts.

39 — Turpat, 48. punkts.

40 — Turpat, 37. punkts.

41 — Secinājumu, ko Tiesa pārņēmusi sprieduma 28.–30. punktā, 52. punkts.

un to, ka reģistrāciju iespējams atjaunot uz īsākiem vai garākiem laikposmiem, apzīmējumam jābūt arī noturīgam [42].

61. Es uzskatu, ka funkcionāla pazīme kā, piemēram, tā, kas vērtējama šajā lietā, šādiem nosacījumiem neatbilst.

62. Kā jau norādīju šo secinājumu 52. punktā, patiesībā *Dyson* lūdz kā preču zīmi reģistrēt funkcionālu pazīmi, kas var izpausties visdažādākajās formās un veidolos, kas ir atkarīgi ne tikai no prasītājas izstrādātajiem putekļu sūcēju modeļiem, bet arī no tehnoloģiju jauninājumiem. Tā kā preču zīmes sniegtā aizsardzība var būt arī neierobežota ilguma (ar nosacījumu, ka preču zīme tiek izmantota pienācīgi un tiek maksāta nodeva par reģistrācijas atjaunošanu), manuprāt, ir ļoti iespējams, ka caurspīdīgās uzkrājējtvertnes izskats un veids, kā tā iestrādāta putekļu sūcējā, gadu gaitā attīstīsies.

63. Šādu apstākļu dēļ man nešķiet, ka būtu iespējams droši noteikt, kā reģistrācijai pieteiktā funkcionālā pazīme izpaudīsies precēs, attiecībā uz kurām lūgts to reģistrēt. Tātad attiecīgais grafiskais attēlojums ne kompetentajām iestādēm, ne uzņēmumiem neļauj precīzi zināt, uz kādu objektu attiektos reģistrētās preču zīmes īpašniekam piešķirtā aizsardzība. Šāda neskaidrība, manuprāt, ir pretrunā tiesiskās drošības principam, uz kura pamata izvirzīta prasība par grafiskas attēlošanas iespējamību.

64. Sekojoši, jākonstatē, ka funkcionālai pazīmei kā, piemēram, tai, ko vērtē pamata prāvā, nepiemīt precizitātes un noturīguma īpašības, kas pieprasītas Direktīvas 2. pantā.

65. Ņemot vērā izklāstītos apsvērumus kopumā, es uzskatu, ka funkcionālu pazīmi, kas ir daļa no preces ārējā izskata un var izpausties dažādos veidolos, nevar uzskatīt par apzīmējumu, ko iespējams grafiski attēlot Direktīvas 2. panta izpratnē.

66. Uzskatu, ka šāda pazīme neatbilst arī trešajam nosacījumam, kas izriet no Direktīvas 2. panta, saskaņā ar kuru preču zīmi var veidot tikai tādi apzīmējumi, kas spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem.

42 — Iepriekš minētais spriedums lietā *Heidelberger Bauchemie*, 31. punkts.

3) Atšķirtspējas esamība

67. Preču zīmes atšķirtspēja liecina, ka apzīmējums spēj identificēt preci kā tādu, kas nāk no konkrēta uzņēmuma, un līdz ar to parādīt tās atšķirību no citu uzņēmumu precēm [43].

68. Preču zīmei raksturīgās atšķirtspējas vērtējums principā nav saistīts ar preču zīmes izmantošanu. Tas ir atkarīgs vienīgi no jautājuma, vai apzīmējumam pašam par sevi var piemist atšķirtspēja.

69. Tādēļ šajā lietā jānosaka, vai funkcionāla pazīme, kas ir daļa no preces ārienes, pati par sevi spēj parādīt atšķirību starp viena uzņēmuma precēm vai pakalpojumiem un citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem. Līdz ar to jānovērtē, vai šajā lietā vērtējamā funkcionālā pazīme spēj vai nespēj sniegt precīzu informāciju attiecībā uz preces izcelsmi. Uzskatu, ka tā šādu uzdevumu veikt nespēj divu iemeslu dēļ.

70. Pirmkārt, nupat jau noskaidrots, ka attiecīgais reģistrācijas pieteikums neļauj pārliecinoši noteikt, kā minētā funkcionālā pazīme izpaudīsies precēs, ko paredzēts reģistrēt. Kā norādīju savos secinājumos, kas sniegti iepriekš minētajā lietā *Libertel*, lai novērtētu, vai apzīmējumam var vai nevar piemist atšķirtspēja, būtu precīzi jāzina, kāds ir apzīmējums [44].

71. Otrkārt, es domāju, ka tāda funkcionāla pazīme kā šajā lietā vērtējamā nespēj veikt preču zīmes pamatfunkciju. Jāatgādina, ka Tiesa par šādu pamatfunkciju atzinusi uzdevumu "garantēt patērētājam vai gala lietotājam ar preču zīmi apzīmētās preces vai pakalpojuma izcelsmes identitāti, ļaujot viņam bez iespējas sajaukt atšķirt šo preci no precēm ar citu izcelsmi" [45]. Tātad preču zīmei patērētājam jākalpo kā apzīmētās preces izcelsmes garantijai.

72. Kā jau norādīts šo secinājumu 51.–55. punktā, lai arī funkcionāla pazīme, tai izpaužoties attiecīgajā precē, var ieņemt precīzu formu, vērtējamais reģistrācijas pieteikums patiesībā ir vērsts uz to, lai iegūtu ekskluzīvas tiesības uz koncepciju vai vismaz uz visiem iespējamiem veidoliem, kādos šāda funkcionāla pazīme varētu izpausties. Manu-

43 — Skat. it īpaši iepriekš minēto spriedumu lietā *Windsurfing Chiemsee*, 46. punkts, un Tiesas 2003. gada 8. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās no C-53/01 līdz C-55/01 *Linde* u.c. (*Recueil*, I-3161. lpp., 40. un 47. punkts).

44 — Secinājumu 88. punkts.

45 — Skat. šo secinājumu 36. zemsvītras piezīmē minēto judikatūru.

prāt, koncepciju nevar uzskatīt par pietiekami precīzu norādi patērētājam.

D — *Par reģistrācijas atteikuma absolūta pamatojuma esamību*

73. Ņemot vērā šādus apsvērumus, pēc manām domām, tādai funkcionālai pazīmei kā, piemēram, pamata prāvā vērtējamā nevar būt tik precīza nozīme, lai bez jebkādas sajaukšanas iespējas norādītu uz preces izcelsmi.

74. Pamatojoties uz visiem iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem, es uzskatu, ka funkcionāla pazīme, kas ir daļa no preces ārienes un spēj izpausties dažādos veidolos, neatbilst nosacījumiem, kas jāizpilda, lai veidotu preču zīmi Direktīvas 2. panta izpratnē, jo tā neveido apzīmējumu, ko iespējams pienācīgi attēlot grafiski, lai varētu atšķirt viena uzņēmuma preces un pakalpojumus no cita uzņēmuma precēm un pakalpojumiem.

75. Ja Tiesa tomēr uzskatītu, ka tādai funkcionālai pazīmei kā tā, kas vērtējama šajā lietā, piemīt visas īpašības, kas nepieciešamas, lai varētu veidot preču zīmi minētās tiesību normas izpratnē, manuprāt, šādas preču zīmes reģistrācija nav pieļaujama atbilstoši Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktam.

76. Es uzskatu, ka atbilstoši Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrajam ievilkumam pastāv absolūts pamatojums noraidīt attiecīgās preču zīmes reģistrācijas pieteikumu. Manuprāt, saskaņā ar preču zīmju tiesību mērķi tādu funkcionālu pazīmi kā tā, kas vērtējama pamata prāvā, nevar paredzēt viena vienīga uzņēmuma ekskluzīvai izmantošanai un tai jāpaliek visu uzņēmumu rīcībā.

77. Kā jau norādīju, Direktīvas 3. panta 1. punktā uzskaitīti dažādi pamatojumi iespējamam atteikumam reģistrēt preču zīmi. Ikviens no uzskaitītajiem reģistrācijas atteikuma pamatojumiem ir autonoms, un, Tiesas ieskatā, tie jāpārbauda atsevišķi. Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai minētie atteikuma pamatojumi interpretējami, ņemot vērā vispārējās intereses, kas ir katra pamatā. Vispārējās intereses, kas ņemtas vērā, pārbaudot katru atteikuma pamatojumu, var atspoguļot vai tām pat jāatspoguļo atšķirīgi apsvērumi [46].

46 — Skat. it īpaši Tiesas 2004. gada 16. septembra spriedumu lietā C-329/02 P *SAT.1*/ITSB (Krājums, I-8317. lpp., 25. punkts) un 2004. gada 29. aprīļa spriedumu apvienotajās lietās C-456/01 un C-457/01 P *Henkel*/ITSB (*Recueil*, I-5089. lpp., 45. un 46. punkts).

78. Konkrētāk Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkts attiecas uz trim gadījumiem, kad apzīmējumu veido tikai preces forma [47]. Viens no tiem, kas minēts tiesību normas otrajā ievilkumā, ir gadījums, kad apzīmējumu veido vienīgi preces forma (vai tās grafisks attēlojums [48]), kas nepieciešams tehniska rezultāta iegūšanai.

79. Vispārējās intereses, kas ir minētā noteikuma pamatā, Tiesa norādījusi iepriekš minētajā spriedumā lietā *Philips*.

80. Minētajā lietā Tiesai bija uzdots jautājums, vai apzīmējums, ko veido preces forma, var iegūt atšķirtspēju. Tas attiecās uz elektriskā skuvekļa ārējās virsmas grafisko attēlojumu un konfigurāciju, ko veidoja trīs apaļas galviņas ar rotējošiem asmeņiem, kas izvietotas vienādmalu trijstūra formā. Uzņēmums *Philips*, kas jau ilgu laiku vienīgais piedāvāja šādas formas elektriskos skuvekļus, uzskatīja, ka, pateicoties šādai ilgstošai ekskluzīvai tirdzniecībai, apzīmējums, kas pieteikts kā preču zīme, ieguvis atšķirtspēju.

81. Tiesa spriedumā nolēma, ka apzīmējumu, ko veido tikai preces forma, nevar reģistrēt, pamatojoties uz Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otro ievilkumu, ja pierāda, ka šādas formas būtiskās funkcionālās pazīmes attiecināmas tikai uz tehnisko rezultātu [49].

82. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, Tiesa atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai minētajā tiesību normā paredzēto atteikuma pamatojumu interpretēja, ņemot vērā tā pamatā esošās vispārējās intereses [50].

83. Tiesa vispirms atzina, ka Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktā uzskaitītie atteikuma pamatojumi ir paredzēti, lai nepieļautu, ka, pateicoties preču zīmju tiesību jomā piešķirtajai juridiskajai aizsardzībai, preču zīmes īpašniekam pienāktos monopoltiesības uz tehniskiem risinājumiem vai ar preces lietojumu saistītām preces īpašībām, ko lietotājs varētu vēlēties rast arī konkurentu precēs. Tiesas ieskatā minētās tiesību normas mērķis tādējādi ir novērst atbilstoši preču zīmju tiesībām piešķirtās aizsardzības apjoma paplašināšanu, to attiecinot ne tikai uz apzīmējumiem, kas ļauj parādīt preces vai pakalpojuma atšķirību no konkurentu piedāvājuma, un tādējādi, radot šķēršļus konku-

47 — Tie ir apzīmējumi, kas sastāv tikai no formas, kas izriet no pašu preču īpašībām (pirmais ievilkums), vai preču formas, kas vajadzīga tehniska rezultāta iegūšanai (otrais ievilkums), vai formas, kas piešķir precēm reālu vērtību (trešais ievilkums).

48 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Philips*, 76. punkts.

49 — Turpat, 84. punkts.

50 — Šajā sakarā skat. iepriekš minētos spriedumus lietās *Windsurfing Chiemsee*, 25.–27. punkts, *Philips*, 77. punkts, *Linde* u.c., 71. punkts, un *Libertel*, 51. punkts.

rentu iespējai, konkurējot ar preču zīmes īpašnieku, brīvi piedāvāt preces, kurās izpaužas šādi tehniski risinājumi vai ar preces lietojumu saistītās pazīmes [51].

84. Precīzāk attiecībā uz Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otro ievilkumu Tiesa norādīja, ka atbilstoši tā pamatā esošajām vispārīgajām interesēm preces formu, kuras būtiskās pazīmes vajadzīgas tehniska rezultāta iegūšanai, nedrīkst atstāt tikai viena vienīga uzņēmuma rīcībā, bet gan jāļauj brīvi izmantot visiem. Tiesas skatījumā, preču zīmes tiesībās neatņemamās ekskluzivitātes prasības dēļ konkurējošajiem uzņēmumiem tiktu liegts piedāvāt preci, kurā izpaustos šāda funkcionāla pazīme [52]. Tas ir, Tiesa uzskata — paredzot, ka šādi apzīmējumi nav reģistrējami, Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrajā ievilkumā atspoguļots leģitīmais mērķis "privātpersonām neļaut preču zīmes reģistrāciju izmantot ekskluzīvu tiesību iegūšanai vai mūžīgai saglabāšanai uz tehniskiem risinājumiem" [53].

85. Tiesa arī precizēja, ka apzīmējums, ko atteikts reģistrēt, pamatojoties uz Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, nekad nevar iegūt atšķirtspēju Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē, to izmantojot [54].

86. Faktiski jāsaka, ka saskaņā ar minēto tiesību normu atšķirtspēju izmantošanas rezultātā var iegūt un līdz ar to tikt reģistrēti kā preču zīmes tikai tādi apzīmējumi, kam iepriekš atšķirtspēja nav piemitusi, ko atteikts reģistrēt atbilstoši Direktīvas 3. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktam [55]. Līdz ar to apzīmējumam, kuru atteikts reģistrēt, pamatojoties uz Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunktu, minēto tiesību normu nevar piemērot.

87. Visbeidzot, Tiesa šajā pašā spriedumā nolēma, ka, pierādot, ka pastāv arī citas preces formas, kas ļauj sasniegt tādu pašu tehnisko rezultātu, nevar izvairīties no Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrajā ievilkumā paredzētā reģistrācijas atteikuma piemērošanas [56].

88. Manuprāt, ir skaidrs, ka šādu argumentāciju tāpat var piemērot funkcionālai pazīmei, kas ir daļa no preces ārienes. Lai arī minētais pants attiecas vienīgi uz apzīmējumiem, kas sastāv *vienīgi* no preces formas, es

51 — Skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Philips*, 78. punkts.
52 — Turpat, 79. un 80. punkts.
53 — Turpat, 82. punkts.
54 — Turpat, 75. punkts.
55 — Turpat, 57. un 58. punkts.
56 — Turpat, 81. punkts.

domāju, ka atbilstoši tiesību normas pamatā esošajām vispārējām interesēm būtu jāatsaka reģistrēt arī tādu funkcionālu pazīmi kā tā, kas vērtējama pamata prāvā.

89. *Pirmkārt*, attiecīgās funkcionālās pazīmes reģistrācijas rezultātā saskaņā ar Direktīvas 5. panta 1. punktu vienam uzņēmumam bez termiņa ierobežojuma tiktu piešķirtas ekskluzīvas tiesības tehniska risinājuma izmantošanai.

90. Pateicoties šādai ekskluzivitātei, pieteicējs iegūtu monopoltiesības uz tehnisku un ar preces praktisko izmantošanu saistītu īpašību, ko patērētāji varētu vēlēties redzēt arī konkurentu ražotajos putekļu sūcējos bez maisiņiem.

91. Turklāt, ciktāl ekskluzīvas izmantošanas tiesības attiektos uz funkcionālo pazīmi ne tikai tādā veidolā, kādā tā atainota reģistrācijas pieteikumā, bet arī uz dažādām citām formām, kādas tā var ieņemt, konkurējošajiem uzņēmumiem pastāvētu risks nonākt situācijā, kad nav iespējams precīzi noteikt, vai un kā tie vēl var izmantot šādu pazīmi.

92. Tādējādi ekskluzīvu tiesību piešķiršana un saglabāšana attiecībā uz šāda veida funkcionālu pazīmi konkurējošajiem uzņēmumiem varētu liegt iespēju izmantot tādu funkcionālu pazīmi, lai kāda būtu tās forma vai veidols, kurā tā izpaustos. Šādu monopoltiesību piešķiršanas rezultātā varētu tikt pārmērīgi ierobežota viņu brīvība nozarē, kurā tehnoloģiju attīstība ir atkarīga no iepriekšējo jauninājumu nepārtrauktas uzlabošanas procesa. Varētu pat leģitīmi uzskatīt, ka šādas monopoltiesības varētu likt šķēršļus jaunu uzņēmumu piekļuvei ar maisiņiem neaprīkotu putekļu sūcēju tirgum un paralizēt konkurenci jauninājumu tirgū. Tātad šāda soļa sekas kaitētu konkurences brīvībai, kuras nodrošināšana savukārt ir viens no Direktīvas mērķiem.

93. Šādos apstākļos es uzskatu, ka, reģistrējot kā preču zīmi tādu funkcionālu pazīmi kā tā, kas vērtējama šajā lietā, tiktu kaitēts netraucētas konkurences sistēmai, ko paredzēts nodibināt un saglabāt saskaņā ar EK līgumu; tas it īpaši atspoguļots EK līguma 3. panta g) un m) apakšpunktā [57].

57 — Saskaņā ar EK līguma 3. panta g) un m) apakšpunktu "Kopienas darbība saskaņā ar šo Līgumu un tajā ietverto grafiku paredz: [..] sistēmu, kas nodrošina to, ka iekšējā tirgū nav izkropļota konkurence, un [..] stiprināt Kopienas rūpniecības konkurētspēju".

94. Šāda reģistrācija būtu pretrunā TRIPs 7. pantā nostiprinātajam uzdevumam panākt, lai intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība un realizācijas nodrošināšana ne tikai dotu ieguldījumu tehnoloģisko izgudrojumu veicināšanā un tehnoloģijas nodošanā un tālākā izplatīšanā, bet arī nodrošinātu tiesību un pienākumu līdzsvaru starp dažādiem tirgū esošiem uzņēmumiem. Tā kā minētajam līgumam ir pievienojušās gan dalībvalstis, gan Kopiena, ciktāl tas attiecas uz tās kompetencē ietilpstošiem jautājumiem [58], Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrais ievilkums ir jāinterpretē, cik vien iespējams ņemot vērā minētā līguma tekstu un mērķi.

95. *Otrkārt*, šādas pazīmes reģistrācijas rezultātā, izmantojot preču zīmju tiesības, varētu tikt iegūtas vai mūžīgi saglabātas ekskluzīvas tiesības uz jauninājumiem, kas patiesībā būtu patentējami, un tas neatbilstu Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otrajā ievilkumā nostiprinātajam leģitīmajam mērķim.

96. Ir būtiski novērst to, ka preču zīmju tiesības tiktu izkropļotas, lai iegūtu negodīgas konkurences priekšrocības. Kā pamatoti norādījusi iesniedzējtiesa, "preču zīmes uzdevums nav radīt monopoltiesības uz tehnoloģiju jauninājumiem" [59].

97. Šajā sakarā jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru preču zīmju tiesības ir "būtiska sastāvdaļa neizkropļotas konkurences sistēmā, kuras nodibināšana un saglabāšana ir EKL mērķis" [60]. Kopienas likumdevējs ar savu darbību šajā jomā ir spējis šo sistēmu aizsargāt, uzraugot, lai preču zīmes varētu veikt savu pamata funkciju. Minētā funkcija, jāatgādina, ir patērētājiem garantēt ar preču zīmi apzīmētās preces izcelsmes identitāti, ļaujot viņam bez iespējas sajaukt atšķirt preci no precēm ar citu izcelsmi.

98. Lai varētu izpildīt šādu funkciju, Direktīvas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā preču zīmes īpašniekam piešķirtas ekskluzīvas tiesības izmantot atšķirīgo zīmi un paredzēta aizsardzība pret konkurentiem, kuri varētu vēlēties izmantot preču zīmes stāvokli un reputāciju, pārdodot preces, kas ar preču zīmi apzīmētas prettiesiski [61].

58 — Tiesas 1998. gada 16. jūnija spriedums lietā C-53/96 *Hermès* (*Recueil*, I-3603. lpp., 28. punkts) un iepriekš minētais spriedums lietā *Heidelberger Bauchemie*, 20. punkts.

59 — Iesniedzējtiesas lēmums, 26. punkts.

60 — Skat. Tiesas 1990. gada 17. oktobra spriedumu lietā C-10/89 *HAG GF* (*Recueil*, I-3711. lpp., 13. punkts) un 1999. gada 23. februāra spriedumu lietā C-63/97 *BMW* (*Recueil*, I-905. lpp., 62. punkts).

61 — Tas ir, kā to dēvē Tiesas judikatūrā, preču zīmju tiesību "speciālais priekšmets". Speciālais priekšmets nosaka rūpnieciskā un komercīpašuma tiesību saturu. Šajā sakarā skat. Tiesas 1974. gada 31. oktobra spriedumu lietā 16/74 *Centrafarm* u.c./*Winthrop BV* (*Recueil*, 1183. lpp.).

99. Atšķirībā no aizsardzības, ko sniedz citas intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesības, preču zīmju piešķirtās tiesības tomēr var pastāvēt nenoteiktu laiku, ja vien tiek pienācīgi izmantotas un tiek maksāta reģistrācijas atjaunošanas nodeva.

100. Līdz ar to ir pamats bažām, ka kāds varētu, izmantojot preču zīmju tiesības, vēlēties aizsargāt nevis apzīmējumu ar atšķirtspēju, bet gan rūpniecisku jaunradi vai jauninājumu, uz ko attiecas citas intelektuālā īpašuma tiesības un kuru aizsardzības ilgums principā ir ierobežots.

101. Tādējādi šajā lietā *Dyson*, protams, var leģitīmi gūt atlīdzinājumu par saviem pētniecības un jauninājumu centieniem un šādā nolūkā prasīt ekskluzīvas tiesības uz sava izgudrojuma izmantošanu, taču, manuprāt, šādu aizsardzību tehnoloģiska jauninājuma gadījumā vajadzētu sniegt vienīgi, piešķirot patentu, nevis preču zīmi.

102. Līdz ar to un ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, es uzskatu, ka ar Direktīvas 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otro ievilkumu ir izslēgta iespēja kā preču zīmi reģistrēt funkcionālu pazīmi, kas ir daļa no preces ārienes.

103. Šādos apstākļos, manuprāt, šajā lietā vērtējamais apzīmējums izmantošanas rezultātā nevar iegūt atšķirtspēju Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē.

104. Kā jau norādīju šo secinājumu 85. un 86. punktā, no minētās tiesību normas formulējuma un pastāvīgās judikatūras izriet, ka izmantošanas rezultātā atšķirtspēju var iegūt un līdz ar to tikt reģistrētas kā preču zīmes tikai tādas preču zīmes, kam iepriekš atšķirtspēja nav piemitusi un ko atteikts reģistrēt atbilstoši Direktīvas 3. panta 1. punkta b), c) vai d) apakšpunktam [62].

105. Ņemot vērā šādu atbildi, uzskatu, ka nav jāvērtē nosacījumi, kas tādai funkcionālai pazīmei kā tā, kas vērtējama šajā lietā, jāizpilda, lai tā varētu iegūt atšķirtspēju Direktīvas 3. panta 3. punkta izpratnē.

62 — Skat. šo secinājumu 55. zemsvītras piezīmi.

V — Secinājums

106. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division* uzdotajiem jautājumiem sniegt šādu atbildi:

1) preces redzama funkcionāla pazīme, kas var izskatīties dažādi, neatbilst nosacījumiem, lai varētu veidot preču zīmi Padomes 1988. gada 21. decembra Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 2. panta izpratnē, jo tā neveido apzīmējumu, ko iespējams pienācīgi grafiski attēlot, lai viena uzņēmuma preces vai pakalpojumus atšķirtu no citu uzņēmumu precēm vai pakalpojumiem;

2) jebkurā gadījumā iespēja kā preču zīmi reģistrēt funkcionālu pazīmi, kas ir daļa no preces ārienes, ir izslēgta ar Pirmās direktīvas 89/104/EEK, ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm, 3. panta 1. punkta e) apakšpunkta otro ievilkumu.